

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

6. jaanuar 2010,

riikliku statistika tegemise uue õigusraamistiku kohta

(CON/2010/2)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

3. detsembril 2009 sai Euroopa Keskpank (EKP) Eesti Rahandusministeeriumi taotluse avaldada arvamust riikliku statistika seaduse eelnõu kohta (edaspidi „seaduseelnõu”).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5 ning 29. juuni 1998. aasta otsuse 98/415/EÜ (riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpangaga seoses õigusaktide eelnõudega)¹ artikli 2 lõike 1 kolmandal ja neljandal taandel, kuna seaduseelnõu käsitleb Eesti Panka ning raha-, finants-, pangandus-, maksesüsteemide ja maksebilansi statistika kogumist, koostamist ja levitamist. Euroopa Keskpanga nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. Seaduseelnõu eesmärk

Kehtiv riikliku statistika seadus on vastu võetud 1997. aastal. Seaduseelnõu eesmärk on parandada riikliku statistika tegemise üldist toimimist, samuti tagada kooskõla määrusega (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta². Eesti Pank ja Statistikaamet on jätkuvalt riikliku statistika tegijad ja riikliku statistika programm koosneb järgmisest: a) Vabariigi valitsuse kinnitatud statistikatööde loetelu; ja b) Eesti Panga presidendi kinnitatud statistikatööde loetelu.

2. Üldised märkused

- 2.1 EKP toetab seaduseelnõu eesmärki, milleks on kooskõla tagamine Euroopa statistikaga ja riikliku statistika tegemise tõhustamine.
- 2.2 Pärast kuupäeva, mil tunnistatakse kehtetuks Eesti suhtes kehtestatud erand lepingu artikli 140 lõike 2 alusel, tuleb muuta viidet seaduseelnõu artikli 8 lõikes 1. Seda saaks vältida, tehes üldisema viite või võttes arvesse sätte tulevast asendamist.

¹ EÜT L 189, 3.7.1998, lk 42.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 223/2009, 11. märts 2009, Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst) (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

- 2.3 Seaduseelnõu kohaselt vastutab Statistikaameti peadirektor koostöö eest teiste riikliku statistika tegijatega. EKP rõhutab, et tulemusliku koostöö tagamine Eesti Panga ja Statistikaameti vahel on väga oluline statistika kvaliteedi ja kulutasuvuse jaoks. Samas ei tohi see koostöö mõjutada Eesti Panga sõltumatust ega tema ülesandeid Euroopa keskpankade Süsteemi (EKPS) statistikaraamistikus ning EKP soovib sellele viidata ka seaduseelnõus.
- 2.4 Seaduseelnõu kohaselt hõlmab riikliku statistika programm rahvastiku, sotsiaal-, majandus- ja keskkonnaalaste statistikatööde loetelu, mis lähtub riigisisisest või rahvusvahelisest statistika vajadusest. Programmi üheks osaks on Eesti Panga presidendi kinnitatud statistikatööde loetelu. EKP lähtub sellest, et Eesti Panga poolt tehtav raha- ja finantsstatistika on osutatud majandusstatistika osa.

3. Statistikapõhimõtted ja Statistikaameti sõltumatus

- 3.1 Seaduseelnõu kohaselt tuleb riiklikku statistikat teha kooskõlas statistikapõhimõtetega ja kvaliteedikriteeriumidega, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 223/2009 või EKP tegevust reguleerivates statistikaalastes õigusaktides. EKP märgib täiendavalt, et nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2533/98 statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt)³ äsjaste muudatustega kehtestati statistikapõhimõtted, millest juhindub Euroopa statistika tegemisel EKPS. Need põhimõtted on sarnased määruses 223/2009 sätestatutega ning need määratleb ja avaldab oma kodulehel EKP; see väljendab EKPSi avalikku kohustust seoses Euroopa statistika tegemisega.
- 3.2 Kooskõlas nende põhimõtetega ja määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 2 kohaselt tuleb statistikat arendada, teha ja levitada sõltumatult ilma siseriiklike asutuste surveteta. EKP märgib, et seaduseelnõus deklareeritakse Statistikaameti ametialast sõltumatust. Samas osutavad mitmed seaduseelnõu sätted, et Rahandusministeeriumil on ulatuslik pädevus riikliku statistika tegemisse sekkuda. EKP rõhutab üldist põhimõtet, et oluline on tagada Statistikaameti sõltumatus, kuna see on eriti tähtis ka lähenemise hindamiseks nõutavas statistikas ning Euroopa majandus- ja rahaliidu raamistiku sujuva toimimises pärast euro kasutuselevõttu.

4. Konfidentsiaalsed andmed

Seaduseelnõu § 35 lõike 3 kohaselt võib levitada otsest või kaudset tuvastamist võimaldavaid andmeid teisele riikliku statistika tegijale, samuti Eurostatile ja EKP-le vastavalt nende pädevusvaldkondadele. Samas peab EKP Euroopa statistika tõhusal kogumisel, koostamisel ja levitamisel vajalikuks laiendada konfidentsiaalsete andmete vahetamise ulatust ning hõlmata ka kõik Euroopa statistikasüsteemi kuuluvad ametiasutused ja EKPSi liikmed. See oleks kooskõlas äsjaste statistika õigusaktide muudatustega⁴.

³ EÜT L 318, 27.11.1998, lk 8, mida muudeti 9. oktoobri 2009. aasta nõukogu määrusega (EÜ) nr 951/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2533/98 statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt (ELT L 269, 14.10.2009, lk 1).

⁴ Määrused (EÜ) nr 223/2009 ja nr 951/2009.

Käesolev arvamus avaldatakse EKP veebilehel.

Frankfurt Maini ääres, 6. jaanuar 2010

[alla kirjutanud]

EKP president

Jean-Claude TRICHET